

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. กระทบ ทองธรรมชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๗/๒๕๕๕

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกร

ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ว่า หลังจากที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคแนวร่วมเกษตรกรเป็นพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ แล้ว พรรคแนวร่วมเกษตรกรได้ดำเนินการเพื่อให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาเรื่องต่างๆ ดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ พรรคแนวร่วมเกษตรกร ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ในเรื่องของการรับสมัครพรรค จำนวน ๖,๑๕๕ คน และแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค จำนวน ๕ สาขา มีคณะกรรมการสาขาพรรคละ ๗ คน ได้แก่

- สาขาพรรคลำดับที่ ๑ ตั้งที่อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา
- สาขาพรรคลำดับที่ ๒ ตั้งที่อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี
- สาขาพรรคลำดับที่ ๓ ตั้งที่อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร
- สาขาพรรคลำดับที่ ๔ ตั้งที่อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่

๒. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจเอกสารประกอบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคแนวร่วมเกษตรกรทั้งสี่สาขาแล้ว ไม่ปรากฏเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าการจัดตั้งสาขาพรรคเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และข้อบังคับพรรคแนวร่วมเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงใช้อำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้พรรคแนวร่วมเกษตรกรจัดส่งเอกสารหลักฐานและคำชี้แจงเพิ่มเติม และพรรคแนวร่วมเกษตรกรได้จัดส่งเอกสารให้แล้ว เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓

๓. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคแนวร่วมเกษตรกร ลำดับที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ สำหรับสาขาพรรคลำดับที่ ๓ เนื่องจากรองประธานสาขาพรรค เหนือญิกสาขาพรรค และโฆษกสาขาพรรคมีที่อยู่ตามสำเนาทะเบียนบ้านอยู่นอกเขตพื้นที่ของสาขาพรรค (เขตเลือกตั้ง) จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามข้อบังคับพรรคแนวร่วมเกษตรกร ข้อ ๕๕ ทำให้สาขาพรรคแนวร่วมเกษตรกรมีองค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคไม่เป็นไปตาม

นัยมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น จึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคแนวร่วมเกษตรกร ลำดับที่ ๓ ดังกล่าว ซึ่งได้แจ้งให้พรรคแนวร่วมเกษตรกรทราบแล้ว เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๓

๕. ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคแนวร่วมเกษตรกร คือ ภายในวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ ที่พรรคแนวร่วมเกษตรกรต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

แต่ปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้น พรรคแนวร่วมเกษตรกร ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ กล่าวคือ ยังไม่มีสาขาพรรคการเมือง ครบสี่สาขาในสี่ภาค จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกร ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกรณีตามคำร้อง ดังนี้

มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง “ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๗ “ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือตรวจสอบได้”

มาตรา ๒๕ “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๓๑ “คณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ประกอบด้วย ประธานสาขาพรรคการเมือง รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขาพรรคการเมือง รองเลขานุการสาขาพรรคการเมือง เหนรัญญิกสาขาพรรคการเมือง โฆษกสาขาพรรคการเมือง และกรรมการอื่นของสาขาพรรคการเมือง”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๕ หรือ
มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ
(๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน
เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน
ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบ
พรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องดังกล่าวของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ดำเนินการ
ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ และส่งสำเนา
คำร้องดังกล่าวให้พรรคแนวร่วมเกษตรกรทราบ เพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วัน
นับแต่วันรับสำเนาคำร้อง

นายอุดมเดช วรสีหะ หัวหน้าพรรคแนวร่วมเกษตรกร ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่
๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ต่อศาลรัฐธรรมนูญยอมรับว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งการรับรอง
การจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ แต่ไม่รับรอง
การจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ เนื่องจาก นายสมชาย ผ่องพูน นางสาวรัตนภรณ์ หวานใจ และ
นายอุทัย ขำทิพพาทิ ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นรองประธานสาขาพรรค เจริญญิกสาขาพรรค และโฆษก
สาขาพรรค ตามลำดับ ขาดคุณสมบัติของการเป็นกรรมการสาขาพรรคตามข้อบังคับของพรรคแนวร่วม
เกษตรกร ข้อ ๕๕ เนื่องจากมีที่อยู่ตามสำเนาทะเบียนบ้านอยู่นอกเขตพื้นที่ของสาขาพรรค จึงทำให้
สาขาพรรคดังกล่าวมีองค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๑ และแม้ว่าพรรคจะแจ้งให้สาขาพรรค
ลำดับที่ ๓ ดำเนินการจัดประชุมเลือกตั้งกรรมการขึ้นมาแทนกรรมการทั้งสามคนที่ขาดคุณสมบัติตาม
ข้อบังคับพรรคแนวร่วมเกษตรกร ข้อ ๕๕ แต่สาขาพรรคลำดับที่ ๓ มิได้แจ้งผลการดำเนินการ

เป็นผลให้ไม่สามารถดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคได้ครบสี่สาขาตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติไว้ เมื่อพรรคแนวร่วมเกษตรกรไม่สามารถปฏิบัติได้ครบถ้วนตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงยื่นคำร้องขอพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

พิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของพรรคแนวร่วมเกษตรกรแล้ว เห็นว่า เนื่องจากพรรคแนวร่วมเกษตรกรไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กรณีมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกรตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกร

ศาสตราจารย์ ดร. กระมล ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ